

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Consideratio status damnatorum, quod actiones ipsorum inprimis malas, concernit

Fecht, Johann

Durlaci, 1680

LIII.

[urn:nbn:de:bsz:31-122744](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122744)

noverit discrimen honesti & turpis, quidque lex divina à nobis fieri velit, non fieri vetet. Sine hac quippe cognitione homo non homo sed brutum est. Ponatur iste in statum, in quo voluntas non possit, quæ ab intellectu bona non esse rectè apprehensa & iudicata sunt, nisi fugere & averfari, seu, ut convenientius dicam, non appetere: & fieri non poterit, ut hæc ipsa non-appetentia mali non sit moraliter bona. Est enim legi naturæ, quæ malum vitari jubet, prorsus conveniens. In moralibus tam boni naturâ gaudet, omittere, quæ prohibita sunt, quam facere, quæ mandata, juxta Poëtam:

Virtus est vitium fugere.

Quam in rem amplius ita concludo: damnatus, qui peccare non potest, aut intelligit, quid sit peccatum, aut non intelligit. Si non intelligit, homo non est, sed brutum. Ratio enim, in quantum ratio est & hominem à bruto discernit, includit notitiam dextræ & sinistræ, scientiam boni & mali: aut tu mihi expone, quid præ bestiâ nobilior possideat homo? Si intelligit, aut volenter adeoque sponte & deliberato animo malum omittit, aut coactus & cum renitentia quadam voluntatis. Si prius, omissio isthæc & materialiter & formaliter in genere morum bona est; convenit enim secundum se legi naturæ & ab animo agentis bonitatem etiam subjectivam recipit. Si posterius, tunc cogi se patitur damnatus, aut ideò, ut justitiæ Divinæ satisfiat: & hoc ipso moraliter melior redditur omissio, aut, quia penarum ei atrocitas necessitatem imponit; & sic, quia actiones morales ex finibus æstimantur, deficiente legitimo fine, ipsa omissio mala formaliter redditur, consequenter homo non erit liber ab omni peccato. Quod igitur in brutis impotentia peccandi bona non est, id inde oritur, quod malum non intelligunt, nec ideò legem habent. At homo nullo in statu, quamdiu manet homo, non intelligere malum & legi non subjectus esse potest. De cæteris suo loco dicetur.

LIII. Proposuimus hætenus fundamenta sententiæ affirmantis, quæ præcipuè in Scholasticorum Commentariis comparant & quibusdam quasi notis ac observationibus illustravimus. Nunc & reliqua adjicienda sunt, quibus communiri isthæc opinio apud Theologos passim cernitur. Ergo Tertium & decimum ar-

F

gu.

gumentum ex desperatione statui infernali necessario annexâ deducitur. D. Gerhardus, Loco de Inf. §. 76. probaturus, actiones damnatorum omnes esse malas, hanc secundo loco rationem recenset: *quia damnati semper erunt in actuali DEI odio, quod ex perpetuâ & immotâ consideratione miserrimi status, in quo se norunt in omnem aternitatem permanuros, in ipsis oritur. Inde etiam perpetuò ac directè avertunt se à DEO, summo bono, ad cujus gloriam omnia deberent referre.* Dubium non est, quin damnati sive ex revelatione, cujus in illo statu quoad ea, quæ pœnæ ipsorum augendæ faciunt, non obliviscuntur, sive ex pertinaci suppliciorum diuturnitate spem recuperandæ salutis omnem peritus sint abjecturi. Illa verò desperatio propriè loquendo non est peccatum, sed tantum firmum in damnatis iudicium, fieri non posse, ut cum sententia lata fuerit, æternum fore ipsorum supplicium, ex cruciatibus unquam liberentur & æternam gloriam assequantur. Nihilominus tamen ex consideratione miserrimi status & ineluctabilis mali non potest non sequi desperationem illam odium adversus DEUM, tam diuturnis flagellis eos cruciantem. Nam pœnam illam sustinebunt aut patienter, voluntatem suam Divinæ voluntati libenter subjiciendo; & tum non tantum agnoscent ejus justitiam sed eandem laudabunt atque prædicabunt, quod boni operis genus fingere de statu illo, non affirmare licebit: aut impatienter, DEO, quantum in se est, renitendo; & tum iram Divinam non tantum sentient, sed eandem quoque odio & blasphemiam prosequentur. Id quod porro inde patet. Quicquid appetit voluntas, id rationem boni, non tantum in se, sed in respectu ad appetentem, cujus naturæ convenire debet, habet. Impossibile enim est, quemquam velle aliquid, quod, in quantum vult, sit malum ei, qui vult. Nam nec æger amarum medicamentum sumit, in quantum palato suo malè sapit, sed in quantum utilem sibi sanitatem promovet; nec *avrox* violentas sibi manus infert, ut adversam naturæ animæ & corporis dissolutionem procuret, sed ut incommoda & pericula, quibus involveretur, si viveret, declinet; nec Christianus immixtas à Deo calamitates patienter tolerat, quia carnem affligunt & animam excruciant, sed quia promissionem habent ingentium præmiorum, quibus aliquando afficientur. Jam verò pœnæ infernales,

insequidem
sini pro m
sint aut com
quam velle
manæ
modum quo
gat & odio p
non potest,
destructionem
nobis quicquid
currupenda
diter possunt
odio, infecto
Vide & con
vermes, inf
illata prop
versus inim
dunt? quo
expende, q
nari adver
canduit, y
Supplicia q
qui vel em
sperant, ani
rati, & ocu
si se posse, u
supplicia, e
cumulanda
quin & cog
eidem inge
plo epuloni
temporis d
citatem po
que volun
gula seque
de Valenti

in se quidem rationem boni habent, in quantum à vindicante iustitiâ pro merito infliguntur, sed damnatis nullâ ratione utiles sunt aut commodæ, sed perpetuò adversæ. Igitur easdem nunquam velle, nunquam appetere possunt. Econtra voluntatis humanæ ea conditio, ea indoles est, ut quod ei inutile, quod incommodum, quod malum est & quocunque modo ei adversatur, fugiat & odio prosequatur. Quælibet enim res per naturam suam non potest, nisi summis viribus conservationi suæ invigilare & destructionem suam præcavere & contra eandem omni vi niti. At verò quicquid rei malum & inutile est, ad illam destruendam & corrumpendam tendit. Ergo damnati per naturam suam haud aliter possunt, quam, quantum in se est, totis viribus, displicentiâ, odio, insectatione, contra DEum, malum hoc eis inferentem, niti. Vide & considera in præfenti seculo minima quævis animalcula, vermes, insecta, muscas, ut contra injurias se muniunt? ut damna illata propellunt? Intuere bestias, boves, equos, leones, quam adversus inimicos iram concipiunt? Quam profundè animo recondunt? quo furore eandem exerunt? Nunc autem hominem mihi expende, qui, quo nobiliori præ illis naturâ pollet, hoc majori conatu adversos impetus rerundit & si ad illata damna semel excaudit, iræ & furoris neque terminum inveat, neque modum. Supplicii quidem immanitas à sceleribus aliquando revocat eos, qui vel emendari pœnis cupiunt, vel finem brevi habituras esse sperant, animi tamen malitiam iis, qui callum in malo obduxerunt, & odium nequaquam eximunt. At damnati neque corrigi se posse, utcunque vellent, sciunt, neque defitura esse unquam supplicia, optimè norunt. Neque ea est pœnarum, ad miseriam cumulandam, diritas, ut vel sensum intercipiat vel intellectum, quin & cognoscere damnati infelicitatis suæ magnitudinem, & eidem ingemiscere & deplorare stultitiam quondam suam, exemplo epulonis, & denique rationes apud se alias, ipsâ longissimi temporis diurnitate edocti, inire queant. Adeo falsum est, atrocitatem pœnarum rationis negotiationem & usum intellectus atque voluntatis humanæ prorsus sufflaminaturam esse. Quæ singula sequenti discursu confirmat doctissimus Jesuita, Gregorius de Valentia, Comm. in Thom. Tom. I. Disp. IV. Qu. XV. Punct. II.

p. 1183. *Damnati continenter cogitant & acerbiter poenarum, quas DEO vindice dant, & magnitudinem beatiitudinis, quam perdididerunt, & se nihil habere praeterea, quod à DEO circa salutem suam vel timeant vel sperent, cum sint jam in damnationis termino. Hæc enim perpetua cogitatio cum summa desperatione & afflictione conjuncta, non potest, moraliter loquendo, non parere in damnatis perpetuum illud & acerbissimum DEI odium. Quod autem in eâ cogitatione perpetuo defixi sint damnati, patet tum ex Scripturâ, tum ratione. Scripturâ quidem: nam alias, si cessaret in illis ea cogitatio, cessaret quoque in iisdem tristitia, quæ non est sine cogitatione mali. Item cessaret nonnunquam remorsus & vermis conscientie illorum, contra illud Isaie ultimo: vermis eorum non moritur. Et illud Apoc. 20. cruciabuntur die ac nocte in secula seculorum; quod maximè quoque de tristitia cruciatu intelligi debet. Ratione etiam id patet: nam & homines in hac vitâ experiuntur, se, si in grave aliquod malum incurrerint, non posse ab illo cogitationem avertere, nisi vel aliud quid jucundum accidat, quod molestiam levet, vel ceriè animus occupatione aliqua, quæ priori cogitationi obstet, necessariò inde abstrahatur. Itaque cum neque ullam damnati percipiant jucunditatem, neque ullis negotiis animus eorum à cogitandâ miseriâ suâ abstrahatur, fit, ut perpetuò maneant in eâ cogitatione defixi, atque adeò, ut sine intermissione DEUM odio acerbissimo prosequantur, ut est dictum, sicut contra beati summo amore DEUM continenter diligunt, cogitantes & ipsi perpetuò, quantâ felicitate & gaudio DEI beneficio perfruantur. Atque huc maximè spectat illud, quod in libro de Fide ad Petrum, cap. 3. ex Augustini sententiâ dicitur: demones nec malâ unquam carere posse voluntate, nec poenâ.*

LIV. Argumentum decimum & quartum desumitur à dentium stridore, quæm vehementia ipsa tabescentis invidiæ & obstinata malignitas damnatis extorquebit, ceu loquitur Bernhard. §. X. allegatus. Ploratu & dentium stridore aliquoties Servator universam infernalium incolarum poenam complectitur. *ἔκει ἵσται ὁ κλαυθροῦς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.* Matth. II. 12. *Ibi erit fletus & stridor dentium.* c. XIII. 42. 50. XXII. 13. XXIV. 51. XXV. 30. Luc. XIII. 28. eodem sensu, iisdemque perpetuò verbis. Inter Ecclesiæ Doctores nonnulli metaphoricè omne tormenti genus intelligunt. Hieron. in Matth. p. 65. *In fletu oculorum & stridore dentium, per metaphoram membrorum corporaliū, magnitudo ostenditur tormentorum.* Chrysof. Homil. LXX. in Matth. *Intolerabiles dolores his verbis significantur.*

Quos